

Skriftlig evaluering af beretninger fra 2019

Caroline Howard Grøn, lektor, Ph.d., Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.

18. november 2019

Beretning 15/2018 Information og kompensation til togpassagerer ved forsinkelser og aflysninger

15. kontor
J.nr.: 19/01135

1. Er beretningens emne og formål klart motiveret og afgrænset?

Beretningen tager udgangspunkt i, at der i en længere periode har været omfattende forstyrrelser af jernbanetrafikken i Danmark og at dette må forventes at pågå også i en anseelig årrække fremover. Forsinkelser og aflysninger medfører hvert år til et betydeligt samfundsmæssigt tab, og passagererne har ret til både information og kompensation i visse situationer. Beretningen tager udgangspunkt i DSB's og Banedanmarks målsætninger for arbejdet med at informere og kompensere passagerer i forbindelse med forsinkelser og aflysninger. Derfor skal beretningen besvare følgende spørgsmål:

Rigsrevisionen
Landgreven 4
1301 København K
33 92 84 00
rr@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk

- Sikrer DSB og Banedanmark en god trafikinformation ved forsinkelser og aflysninger?
- Understøtter DSB, at passagererne får den kompensation, de har krav på, ved forsinkelser og aflysninger?

Rigsrevisionen finder, at DSB og Banedanmark ikke på tilfredsstillende vis informerer og kompenserer deres passagerer ved forsinkelser og aflysninger. På den baggrund finder Statsrevisorerne det utilfredsstillende, at DSB og Banedanmark ikke informerer og kompenserer deres passagerer på tilfredsstillende vis.

Beretningens formål er klart og godt motiveret og fornuftigt afgrænset, om end fokus i kapitel 2 forskyder sig, jf. bemærkninger nedenfor.

2. Er det tydeligt, hvorfor de valgte revisionskriterier er egnede til at belyse formålet?

Beretningen tager udgangspunkt i DSB's og Banedanmarks egne målsætninger på området. Det er et godt og logisk valg.

I kapitel 2 undersøges passagerenes tilfredshed med trafikinformationen ved forsinkelser og aflysninger og beretningen undersøger, om DSB og Banedanmark lever op til deres egne krav til god trafikinformation. Denne del af analysen ligger direkte i forlængelse af beretningens formål.

I anden del af kapitlet analyseres DSB's og Banedanmarks løbende målinger af trafikinformationen, for på den måde at belyse, om DSB og Banedanmark har et ordentligt beslutningsgrundlag, der kan bidrage til at indfri deres ambitioner om god trafikinformation. Det er mindre klart, hvordan denne del af analysen kobler sig til det overordnede spørgsmål for beretningen. I beretningen kritiseres DSB og Banedanmark for ikke at måle på alle fem fokuspunkter, de har opstillet for god trafikinformation. I stedet måler DSB og Banedanmark på to af dem, og dertil måler de på en række andre parametre. Der måles i alt på 71 målpunkter. Dette antal kunne godt indikere, at det ikke er flere målepunkter, DSB og Banedanmark har brug for. Forskning i mål- og resultatstyring viser relativt entydigt, at for mange mål gør sandsynligheden for målopnåelse mindre, ikke mindst fordi både ledere og medarbejdere har begrænset kognitiv kapacitet. Det kan godt være DSB og Banedanmark fokuserer på det forkerte, men det kan ikke være en kritik i sig selv, at de ikke måler og fokuserer på alt hele tiden.

Dertil kommer, at de parametre, der ikke måles på – som fremhævet af aktørerne – er svært operationaliserbare. Her kunne organisationerne enten bruge mange ressourcer på en god operationalisering, fx observationer i tog og på stationer, eller affinde sig med data af en ringere kvalitet, der så til gengæld ville sætte spørgsmålstegn ved validiteten af målingen. Der er altså ingen lette løsninger, hvis Rigsrevisionens anbefalinger skal efterkommes.

Når Rigsrevisionen konkluderer, som det er tilfældet her, er det retningsættende for hele den statslige sektor. Derfor bør Rigsrevisionen overveje nøje, om det er hensigtsmæssigt at kritisere offentlige organisationer for at forholde sig reflektivt til mål, sikre prioriteringer og lade være med at pseudo-måle ting, der er svært målbare. Uden detailkendskab til de konkrete organisationer og deres mål, kan jeg ikke dømme om det er udkommet af at følge Rigsrevisionens anbefalinger her. Men når DSB's og Banedanmarks kommentarer til rapporten tages med i betragtning kunne det godt være en bekymring.

I kapitel 3 undersøges om DSB har sørget for, at flest mulige kender til mulighederne for at få kompensation ved forsinkelser og aflysninger, at kompensationen er let at få og at passagerene får den kompensation, de har ret til.

Alt i alt fremtår de udvalgte revisionskriterier generelt velvalgte, dog forekommer det stærke fokus på DSB's og Banedanmarks løbende målinger af trafikinformation lidt svagere relateret til den overordnede ramme for beretningen.

3. Er det tydeligt forklaret hvorfor den valgte metode er velegnet til at belyse formålet (Metodeovervejelser/beskrivelser i kap 1 og metodisk tilgang i bilaget)?

Beretningen anvender en række forskellige datakilder, herunder dokumenter, analyser fremstillet af DSB og Banedanmark, egne bearbejdnings af data fra DSB og Banedanmark og Forbrugerrådet Tænk samt DSB's rapporter til Transportministeriet og Det Europæiske Jernbaneagentur.

I kapitel 2 anvendes bl.a. DSB's og Banedanmarks brugertilfredshedsmålinger, såvel som målinger fra Forbrugerrådet Tænk. Disse målinger anvendes på en hensigtsmæssig og reflekteret måde. Dertil præsenteres en analyse af DSB's og Banedanmarks måleinfrastruktur, der er berørt ovenfor.

I kapitel 3 anvendes bl.a. forbrugerkendskab til kompensationsordninger og en række forskellige slags kildemateriale. Alt i alt forekommer anvendelsen af de forskellige kilder reflekteret og velbegrunderet.

Samlet set vurderes beretningens metoder at være velbegrunderede og relevante.

4. Fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til de revisionsbeviser, der er fremhævet i undersøgelsens analyse og resultater?

Generelt fremstår beretningens konklusioner balancerende og velunderbyggede med revisionsbeviser. En undtagelse er dog anden del af kapitel 2, hvor der ikke er noget tydeligt belæg for påstanden om, at DSB og Banedanmark ville være bedre stillet med flere målepunkter.

5. Hvad er den samlede vurdering af beretningen?

Samlet set har beretningen et klart formål og der er en tydelig samfundsmæssig relevans. Der opstilles relevante revisionskriterier. Metodisk benyttes en række forskellige tilgange, der supplerer hinanden godt og samlet set giver et godt udgangspunkt for beretningens konklusioner.

Vurdering af beretningens faglige kvalitet (sæt x)

Meget tilfredsstillende*	
Tilfredsstillende	x
Mindre tilfredsstillende	

*Gives til beretninger, der skiller sig positivt ud, og som derved kan fungere som inspiration og læring

Beretning 16/2018 Ankestyrelsens sagsbehandlingstider og produktivitet

1. Er beretningens emne og formål klart motiveret og afgrænset?

Beretningens formål er at undersøge, hvorvidt Økonomi- og Indenrigsministeriet sikrer, at Ankestyrelsen har tilfredsstillende sagsbehandlingstider og produktivitet for klager på beskæftigelses-, social- og arbejdsskadeområdet. Beretningen er motiveret af tidligere undersøgelser af Ankestyrelsen, der har vist utilfredsstillende lange sagsbehandlingstider. Dertil kommer de samfundsmæssige omkostninger, der er forbundet med lange sagsbehandlingstider i Ankestyrelsen; særligt konsekvenserne for de berørte borgere. Dette formål leder til to spørgsmål, som beretningen skal besvare:

- Har Ankestyrelsen sikret tilfredsstillende sagsbehandlingstider for klagesager?
- Har Ankestyrelsen sikret tilfredsstillende produktivitet og sagsflow i klagesagsbehandlingen?

På baggrund af sine undersøgelser finder Rigsrevisionen, at Ankestyrelsen ikke har indfriet målsætningen om en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 13 uger og at produktivitet og sagsflow kan forbedres. Statsrevisorerne udtaler kritik af Økonomi- og Indenrigsministeriet for ikke at have sikret tilfredsstillende sagsbehandlingstider på trods af, at problemet har været kendt i en årrække.

Beretningen er godt motiveret og formålet er klart defineret.

I beretningen afgrænses genstandsfeltet til klager på beskæftigelses-, social- og arbejdsskadeområdet, som behandles i Ankestyrelsen. Denne afgrænsning virker relevant.

I beretningen undersøges kvaliteten af den foretagne sagsbehandling ikke. Mens det kan være acceptabelt ikke at undersøge kvaliteten sammen med undersøgelsen af sagsflow, kan det undre, at der i beretningen skrives at ”I denne undersøgelse antager vi i vores udregning af fagkontorenes produktivitet for 2018, at kvaliteten er konstant.” (p. 10). Beretningen burde hellere have taget forbehold for, at udsving i kvaliteten ikke undersøges og ikke antage at kvaliteten er konstant.

Det kan i beretningen til tider være lidt uklart, om det er Ankestyrelsen eller Økonomi- og Indenrigsministeriets rammer for Ankestyrelsen, der er genstand for analysen. Selvom Ankestyrelsens interne processer og de rammebetingelser styrelsen får stillet til rådighed af sit ressortministerium hænger sammen, er det dog relevant at overveje, hvorvidt kritikken rettes mod Økonomi- og Indenrigsministeriet eller mod styrelsen i sig selv.

2. Er det tydeligt, hvorfor de valgte revisionskriterier er egnede til at belyse formålet?

I kapitel 2 undersøger beretningen, hvorvidt Ankestyrelsen sikrer tilfredsstillende sagsbehandlingstider. Det gør Rigsrevisionen ved at undersøge udviklingen i sagsbehandlingstider og om Ankestyrelsen indfrier en målsætning om en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 13 uger. Dernæst undersøger beretningen, om Ankestyrelsen lever op til lovkrav og aftaler på området.

I kapitel 3 undersøger Rigsrevisionen, om Ankestyrelsen sikrer tilfredsstillende produktivitet og sagsflow. Særligt undersøges produktiviteten for Ankestyrelsens fagkontorer og sagsflow mellem administration og fagkontorer. Endelig vurderer beretningen, i hvilket omfang Ankestyrelsen har taget initiativer til at forbedre produktiviteten.

Beretningens revisionskriterier sammenfattes i figur 3. På det ene side, er det dejligt med en figur, der går igen igennem beretningen. Formidlingsmæssigt skal modellen og dens anvendelse have ros. Men de fire nedslagspunkter kommer ikke direkte ud af den tekst, der står før modellen. Det fremstår med andre ord lidt tilfældigt, hvorfor de fire nedslagspunkter, *målsætning*, *lovkrav*, *produktivitet* og *sagsflow* sættes ind i den samme model og hvor de kommer fra. Det skal man læse hhv. kapitel 2 og 3 for at forstå, og det er stadig ikke klart, hvordan de fire nedslagspunkter forholder sig til hinanden i én model. Det skyldes særligt, at der er tale om fænomener på forskellige niveauer. Mens målsætninger og lovkrav er udefrakommende faktorer, der forventeligt er givne, er produktivitet og sagsflows interne fænomener, hvor produktivitet også må forventes at være en overkategori til sagsflows. Alt i alt formidler modellen ikke tydeligt, hvordan relationen mellem de fire nedslag forventes at være eller hvor de kommer fra.

Generelt begrundes beretningen dog sine revisionskriterier og de forekommer relevante.

3. Er det tydeligt forklaret hvorfor den valgte metode er velegnet til at belyse formålet (Metodeovervejelser/beskrivelser i kap 1 og metodisk tilgang i bilaget)?

Generelt virker dataarbejdet, der understøtter analyserne af sagsbehandlingstider og sagsflows, grundigt og velgennemført. Det virker som om, Rigsrevisionen har gjort en stor indsats for at validere datagrundlaget og sikre, at de forstår de data, de anvender.

Rigsrevisionen vælger at bero på tidsregistreringen i Ankestyrelsen. Her kunne en refleksion om risiko for, at medarbejdere ikke registrerer korrekt, af en række strategiske årsager, måske have været nævnt. Det er svært at

vide, om det er en reel risiko i Ankestyrelsen, men det ville det nok være på en række andre arbejdspladser.

I beretningen påpeges, at Ankestyrelsen indtil nu kun har opgjort sagsomkostninger i tid og ikke haft for øje, at ikke alle medarbejdere oppebærer samme timeløn. Det er en rimelig pointe, at mere erfarne medarbejdere oppebærer en højere løn end uerfarne medarbejdere og at en time brugt på en sag af en nyuddannet derfor er "billigere" end en time brugt af en mere erfarne medarbejder. Imidlertid vil det i mange organisationer også være sådan, at de mest komplicerede sager tilflyder de mest erfarne medarbejdere og at mange erfarne medarbejdere bruger en del af deres arbejdstid på at sparre – også uden tidsregistrering – med yngre, mere uerfarne kolleger. Det betyder ikke, at det ikke kan være meningsfuldt at indregne medarbejdernes lønomkostninger, når sagsomkostninger beregnes, men udgør en central mellemregning i forhold til at sammenligne arbejdsopgaver hos yngre og ældre medarbejdere, som ikke indgår i beretningens overvejelser.

Alt i alt fremstår dataarbejdet overbevisende og grundigt.

4. Fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til de revisionsbeviser, der er fremhævet i undersøgelsens analyse og resultater?

Alt i alt fremstår beretningens konklusioner balancerede og velunderbyggede i beretningens analyser. Der er dog et enkelt sted, hvor beretningens konklusioner drages for langt.

I beretningen påpeger Rigsrevisionen, at Ankestyrelsen kunne behandle 1700 sager mere om året, hvis det mindst effektive kontor blev lige så effektive, som det mest effektive kontor. Umiddelbart er det metodisk i orden at sammenligne to kontorer, der løser ens opgaver, når sagsfordelingen mellem de to kontorer er tilfældig. Man finder ikke ofte et tilsvarende "naturligt eksperiment". Derfor giver det også god mening, at Rigsrevisionen sammenligner sagsmængderne i de to kontorer. Problemet opstår, når Ankestyrelsen faktisk har en udmærket forklaring på forskellen, nemlig at der har været en naturlig medarbejderomsætning i det mindst effektive kontor. Det giver intuitivt mening, at nye medarbejdere i deres oplæringsperiode bruger længere tid per sag end mere erfarne medarbejdere. Hvorvidt denne medarbejderomsætning kan forklare hele forskellen mellem de to kontorer, kan være svært at bedømme. Men eftersom medarbejderomsætningen ikke diskuteres nærmere, står Rigsrevisionens påpegning af et effektiviseringspotentiale noget svagt tilbage. Hvis forskellen skyldes nye medarbejdere, må forskellen nok forventes at udligne sig over tid og kan derfor ikke tilskrives forskellig ledelse eller organisering i de to kontorer. Dermed er den påpegede effektivisering reelt set ikke-eksisterende. Og dermed er der ikke tale om noget særligt nyttigt råd, Rigsrevisionen giver Ankestyrelsen. Som skrevet kan det godt være, at forbedringspotentialet ikke alene kan forklares med medarbejderomsætning, men det redegøres der ikke for i beretningen.

5. Hvad er den samlede vurdering af beretningen?

Samlet set har beretningen et klart formål og der er en tydelig samfundsmæssig relevans. Der opstilles relevante revisionskriterier om end sammenhængen mellem disse kunne være forklaret bedre. Metodisk er beretningen velfunderet og beror på grundigt dataarbejde, der dog et par enkelte steder ville have stået stærkere med relevante forbehold. Det gør sig særligt gældende for konklusionen om effektiviseringspotentialet i Ankestyrelsen på 1700 sager om året. Her trækker beretningen sine konklusioner for langt.

Vurdering af beretningens faglige kvalitet (sæt x)

Meget tilfredsstillende*	
Tilfredsstillende	x
Mindre tilfredsstillende	

*Gives til beretninger, der skiller sig positivt ud, og som derved kan fungere som inspiration og læring

Beretning 17/2018 Lempelse af revisionspligten

1. Er beretningens emne og formål klart motiveret og afgrænset?

Beretningens formål er at afdække hvorvidt Erhvervsministeriet og Skatteministeriet har gennemført en tilfredsstillende indsats for at modvirke utilsigtede konsekvenser af en lempelse af revisionspligten, der gennemførtes i 2012, for at lette administrative byrder for virksomheder. Skatteministeriet havde i 2012 en række betænkeligheder ved lempelsen, og Erhvervsministeriet skulle sammen med Skatteministeriet gennemføre en række tiltag, der skulle modvirke at lempelsen ville få utilsigtede konsekvenser. Dertil kommer, at beretningen skal besvare en række spørgsmål fra Statsrevisorerne jf. bilag 1.

For at belyse beretningens overordnede spørgsmål, besvarer beretningen følgende spørgsmål:

- Hvilke oplysninger gav Erhvervsministeriet til Folketinget i forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget om lempelsen af revisionspligten i 2012?
- Har Erhvervsministeriet i forlængelse af lempelsen i 2012 gennemført en tilfredsstillende indsats for at modvirke fejl og svindel i årsregnskaber fra de berørte virksomheder?
- Har Skatteministeriet i forlængelse af lempelsen i 2012 gennemført en tilfredsstillende indsats for at sikre, at virksomheder, der er berørt af lempelsen, betaler det, de skal, i skat?

Rigsrevisionen vurderer ikke, at Erhvervsministeriet og Skatteministeriet har gennemført en tilfredsstillende indsats, og på den baggrund finder Statsrevisorerne Erhvervsministeriets og Skatteministeriets håndtering af lempelsen utilfredsstillende. Statsrevisorerne bemærker særligt, at Erhvervsministeriet og Skatteministeriet ikke har evalueret effekterne af lempelsen og at Folketinget har modtaget en evaluering af lempelsen to år for sent.

Beretningen er velbegrundet og motiveret.

Beretningen afgrænses på baggrund af de tiltag, der introduceredes i lovforslaget og indsatser vurderes som tilfredsstillende, i det omfang at de indsatser hhv. Erhvervsministeriet og Skatteministeriet stillede folketinget i ud-sigt med loven i 2012, er blevet gennemført. Dertil kommer de spørgsmål, der er stillet af Statsrevisorerne.

Beretningens afgrænsninger virker logiske og relevante.

2. Er det tydeligt, hvorfor de valgte revisionskriterier er egnede til at belyse formålet?

Formålet med beretningen er at vurdere, om Erhvervsministeriet og Skatteministeriet har gennemført tilfredsstillende indsatser for at modvirke utilsigtede konsekvenser af revisionspligten. Disse indsatser består af:

- En evaluering efter tre år, gennemført af Erhvervsstyrelsen
- En vurdering af Erhvervsministeren, på baggrund af evalueringen, af behovet for at ændre loven
- En øget indsats på 10 årsværk i SKAT til ekstra kontrol af de virksomheder, der drog fordel af lempelsen.

Dertil kommer en række spørgsmål fra Statsrevisorerne (jf. bilag 1). De opstillede revisionskriterier følger logisk af beretningens formål.

I kapitel 2 belyses den lovforberedende fase. Her undersøges det i hvilket omfang, Folketinget fik de fornødne oplysninger i 2012 om konsekvenserne af lempelsen af revisionspligten og Statsrevisorernes spørgsmål bliver besvaret.

I kapitel 3 belyser beretningen, hvorvidt Erhvervsministeriet har gennemført en tilfredsstillende indsats for at modvirke fejl og svindel som følge af lempelsen. Derfor undersøger Rigsrevisionen, om ministeriet har ført kontrol med holdingselskaber, der har fravalgt revision og dernæst om ministeriet har fulgt op på konsekvenserne af lempelsen. Disse spørgsmål opfylder beretningens andet formål på Erhvervsministeriets område.

I kapitel 4 undersøger beretningen, hvorvidt Skatteministeriet har gennemført tilfredsstillende indsatser for at sikre, at de berørte virksomheder betaler, det de skal i skat. Derfor undersøger beretningen ministeriets kontroller med holdingselskaber, og om ministeriet har fulgt op på lempelsen. Disse spørgsmål opfylder beretningens andet formål på Skatteministeriets område.

Samlet set er der en tydelig sammenhæng mellem beretningens formål og de valgte revisionskriterier.

3. Er det tydeligt forklaret hvorfor den valgte metode er velegnet til at belyse formålet (Metodeovervejelser/beskrivelser i kap 1 og metodisk tilgang i bilaget)?

Metodisk beror beretningen på dokumentstudier af en række relevante dokumenter, interview med Erhvervsministeriet, Erhvervsstyrelsen og SKAT samt den evaluering, der gennemførtes af lempelsen i 2018.

I kapitel 2, der belyser den lovforberedende fase, kortlægges hvilke oplysninger Erhvervsministeriet havde om økonomiske og administrative konsekven-

ser af lovforslaget samt oplysninger om økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Dertil undersøges hvilke oplysninger der blev videregivet til Folketinget. Disse spørgsmål belyses via adgang til relevante dokumenter. Den metodiske tilgang forekommer fornuftig og datahåndteringen virker sikker. Analysen er veldokumenteret og velformidlet.

I kapitel 3 undersøger beretningen, hvorvidt Erhvervsstyrelsen har ført kontrol med holdingselskaber, der har fravalgt kontrol. Dernæst undersøger beretningen, om Erhvervsministeriet har fulgt op på konsekvenserne af lempelserne af lovgivningen. Begge spørgsmål belyses med relevant materiale, og analysen fremstår veldokumenteret og velformidlet.

I kapitel 4 undersøger beretningen, hvorvidt Skatteministeriet har gennemført en tilfredsstillende indsats for at sikre at de virksomheder, der er berørt af lempelsen, betaler det de skal i skat. Det undersøges, om Skatteministeriet har ført kontrol med holdingselskaber og fulgt op på de skattemæssige konsekvenser af lempelsen. Analysen fremstår veldokumenteret og velformidlet.

Alt i alt fremstår beretningen metodisk velfunderet og der er truffet fornuftige metodiske valg.

4. Fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til de revisionsbeviser, der er fremhævet i undersøgelsens analyse og resultater?

Samlet set fremstår beretningens konklusioner balancerede og veldokumenterede.

5. Hvad er den samlede vurdering af beretningen?

Alt i alt fremstår beretningen som godt motiveret og velstruktureret. Beretningen belyser et spørgsmål af samfundsmæssig relevans. Der er tydelig sammenhæng mellem det overordnede spørgsmål, der skal besvares, og beretningens delanalyser. Disse er gennemført med relevante metoder og veldokumenterede.

Formidlingsmæssigt bør beretningen roses for sin gode brug af illustrationer og tekstbokse. Beretningen formidler et relativt kompliceret område på en nogenlunde tilgængelig måde. Som de øvrige beretninger kunne der nok med fordel spares en delkonklusion hist og pist.

Vurdering af beretningens faglige kvalitet (sæt x)

Meget tilfredsstillende*	x
Tilfredsstillende	
Mindre tilfredsstillende	

*Gives til beretninger, der skiller sig positivt ud, og som derved kan fungere som inspiration og læring

Beretning 18/2018 Transaktionsomkostninger ved udbud i staten

1. Er beretningens emne og formål klart motiveret og afgrænset?

Beretningen har til formål at undersøge, om udvalgte ministerier kan forbedre deres arbejde med at minimere transaktionsomkostninger, når de gennemfører udbud. Beretningen tager udgangspunkt i spørgsmål fra Statsrevisorerne, der rejser temaet på baggrund af henvendelser fra private aktører og er motiveret af risikoen for samfundsmæssigt u hensigtsmæssigt høje transaktionsomkostninger i forbindelse med udbud.

Beretningens overordnede formål belyses gennem to spørgsmål:

- Hvad er ministeriernes (ordregivernes) og tilbudsgivernes transaktionsomkostninger ved forskellige typer af udbud?
- Arbejder ministerierne med at minimere transaktionsomkostningerne ved udbud, og kan der identificeres bedste praksis og mulige forbedringspotentialer?

Rigsrevisionen finder, at ministerierne kan mindske deres omkostningerne i forbindelse med udbud og afdækker bedste praksis og forbedringspotentialer på en række områder. På den baggrund finder Statsrevisorerne, at ministerierne bør styrke arbejdet med at minimere transaktionsomkostninger i forbindelse med udbud.

Beretningen er klart motiveret og der er en tydelig sammenhæng mellem det overordnede formål og de to opstillede spørgsmål.

2. Er det tydeligt, hvorfor de valgte revisionskriterier er egnede til at belyse formålet?

I kapitel 2 undersøges transaktionsomkostningerne i forbindelse med forskellige typer udbud. Transaktionsomkostninger forstås som de administrative udgifter, der er forbundet med at gennemføre et udbud for både ordre- og tilbudsgiver.

I kapitel 3 undersøges, hvordan udvalgte ministerier arbejder med at minimere transaktionsomkostninger.

De udvalgte revisionskriterier ligger i direkte forlængelse af beretningens formål.

3. Er det tydeligt forklaret hvorfor den valgte metode er velegnet til at belyse formålet (Metodeovervejelser/beskrivelser i kap 1 og metodisk tilgang i bilaget)?

Beretningen anvender en række forskellige datakilder.

I kapitel 2 belyses transaktionsomkostningerne igennem en analyse af 58 udvalgte udbud. 6 ministerområder er valgt ud, baseret på varierende brug af udbud. På disse 6 områder er 58 udbud identificeret med særligt henblik på at de skal være relativt nylige og skal dække hhv. EU-udbud, annoncering og miniudbud. Transaktionsomkostningerne i forbindelse med disse udbud afdækkes igennem en spørgeskemaundersøgelse til hhv. ordre- og tilbudsgiver.

Valget af de 58 udbud rejser en række spørgsmål.

Der er variation på mange parametre. Der er delvist ministerområdet; de 6 områder er valgt fordi de har forskellige "mængde" udbud. Men de har også forskellige opgaver og forskellige omgivelser. Det bliver tydeligt, at det fx betyder noget, hvor godt et ministerium kender sine omgivelser, når udbudsmetode skal vælges.

Dertil kommer, at der er tre "udbudstyper" hhv. EU-udbud, annoncering og miniudbud. Der er altså tale om variation på 6x3 dimensioner. I Stikprøven indgår 8 miniudbud, det er så relativt få, at det bliver svært at sige noget med nogen særlig sikkerhed.

Endelig skelnes der mellem indkøb af vare og tjenesteydelser. Det vil yderligere lægge 2 dimensioner til case-valget dvs. 6x3x2.

Det er umuligt at lave et case-valg, hvor al kompleksiteten kan koges ned på relativt få dimensioner. Derfor er det vigtigt, at man som den, der foretager case-valget kan sandsynliggøre, at man har tænkt over de vigtigste dimensioner og at man kan redegøre for, hvorfor der er andre dimensioner, man ser bort fra. Denne eksplicitering kunne med fordel have været foretaget.

I det metodiske bilag tages forbehold for generaliserbarheden af stikprøven, og det understreges at fund ikke kan generaliseres til hele staten. Det påpeges dog også, at undersøgelsen "kan give en indikation på niveauet af transaktionsomkostninger for forskellige typer af udbud". Det er svært for mig at forstå, om sætningen skal forstås således at der kan generaliseres til de tre typer af udbud (selvom der kun er 8 miniudbud med)? Og om denne generalisering kan foretages på tværs af staten eller kun for de ministerområder, der er inkluderet i evalueringen?

Det bør dog også bemærkes, at de løbende eksempler på konkrete udbud i tekstbokse er en god brug af data og er med til at konkretisere analysen på en god måde.

Transaktionsomkostningerne belyses gennem et spørgeskema til ordre- og tilbudsgiver. Det er ikke nemt at opgøre transaktionsomkostningerne og med mindre man kan observere eller fx trække informationer fra (en troværdig) tidsregistrering, er det at spørge folk en udmærket idé. Men når man gør det, bør man overveje, om der er systematiske bias i deres besvarelser. Altså om man kan forvente at de systematisk enten over- eller underrapporterer deres tidsforbrug. I dette tilfælde burde en overvejelse om sådanne biases have været inkluderet. Det er ikke nok, at Rigsrevisionen rigtigt påpeger at der er tale om skøn og at Rigsrevisionen har estimeret omkostninger på baggrund af de indkomne svar. Beretningen burde rettelig også have inkluderet overvejelser om motiver hos hhv. ordre- og tilbudsgiver. Min forventning ville være, at tilbudsgivere overestimerer deres tidsforbrug i ret stort omfang. Både for at understøtte en kritik af udbudsprocesserne i staten og for at fremstå som "hårdtarbejdende". En række studier viser, at der er en tendens til at overvurdere, fx hvor mange timer, man arbejder. Tilsvarende er der nok en del ministerier, der vil underrapportere tidsforbrug, for ikke at fremstå mindre effektive end andre og dermed udsætte sig for kritik. Jeg ved ikke, om disse dynamikker er på spil i data, men overvejelser om systematiske bias burde have været inkluderet i beretningen.

Endelig sammenlignes analysens resultater med andre undersøgelser af transaktionsomkostninger. Beretningen bør roses for det store arbejde med at afdække og anvende eksisterende undersøgelser. Men de undersøgelser der sammenlignes med, er ofte ikke sammenlignelige med undersøgelsen i denne beretning, og så forvirrer sammenligningerne mere end de gavner. Det gør sig gældende, når der er tale om helt anderledes populationer, fx kommuner.

I kapitel 3 anvendes en række dokumenter, retningslinjer og skabeloner og disse datakilder suppleres med interview med relevante aktører i de analyserede ministerier og andre stakeholders som MODST, SKI, Konkurrence- og forbrugerstyrelsen, brancheorganisationer og en række private virksomheder. Til sammen dannes et udmærket datagrundlag for at kunne bedømme, hvordan ministerierne arbejder med at mindske transaktionsomkostninger og at kunne identificere bedste praksis.

På trods af at datakilderne må give indblik i en række måder, hvorpå ministerierne arbejder med at minimere transaktionsomkostninger, kommer analysen til at have meget vægt på, hvordan arbejdet formelt organiseres og om der er de rigtige vejledninger og retningslinjer. Man skal ikke have læst meget organisationsteori for at vide, at en omorganisering eller en vejledning ikke i sig selv ændre praksis, og derfor bør Rigsrevisionen også være påpasselig med alene at fremhæve organiseringen og formelle retningslinjer som betydende for, om ministerierne lykkes med at mindske transaktionsomkostninger. Det kan ende i en uhensigtsmæssig formalisme, der kan stå i vejen for at realisere det reelle formål: at forbedre udbudspraksis. Det er altid meget

nemmere at sætte kryds udfor, at man har en vejledning eller en "enhed" end det er, at ændre den praksis, der udspiller sig omkring udbudsprocesserne.

Rigsrevisionen påpeger også muligheder for centralisering af visse udbudsopgaver. Rigsrevisionen nævner, at der i 2019 er etableret en fællesstatslig rådgivningsenhed, men forholder sig ikke til, hvordan den virker. Det ville have klædt beretningen ikke bare at gentage enhedens formålserklæring, men faktisk også spørge, de mennesker, Rigsrevisionen har talt med, om de også oplever, at enheden gør det i praksis. Hvis ikke man har den type viden, bør man ikke fremstille tiltaget som bedste praksis.

Rigsrevisionen påpeger også, at der er mange opgaver, der er ens på tværs af staten og som man derfor med fordel kunne udbyde sammen. Stillingsannoncer og kampagner nævnes som eksempler (p. 25). For det første, er det noget uspecificeret, hvilke "kampagner", der er tale om. Jeg kan komme i tanke om en del "kampagner", hvor det ikke ville give meget mening at bruge de samme konsulenter på tværs af staten. Dertil kommer, at Rigsrevisionen helt overser klassiske "stordriftsulemper" – man mindsker måske nok transaktionsomkostningerne til udbuddet, men flytter dem til de medarbejdere, der skal bruge en aftale, der ikke er tilpasset deres behov, eller anvende konsulenter, der ikke har specifikt sektorkendskab. Måske har Rigsrevisionen ret i sine anbefalinger af at flere udbud burde gennemføres på tværs af ministerområder, men jeg synes godt man kunne forvente et par mellemregninger i sådan en anbefaling, der tog højde for kompleksiteten i de opgaver der løses og også inddrager viden om stordriftsulemper.

Det bør dog for en god ordens skyld bemærkes, at anden del af analysen i kapitel 3 er væsentlig mere velbegrunderet i datamaterialet og også lykkes med at blive væsentlig mere konkret (og mindre formalistisk) i sine anbefalinger.

Alt i alt er der tale om et stort og bredspektret datamateriale, der på forskellig vis bidrager til at belyse beretningens spørgsmål. Generelt behandles data på en hensigtsmæssig måde, og selvom jeg har rejst en del kritiske punkter til stikprøven og spørgeskemaet anvendt i kapitel 2, er det også vigtigt at understrege, at denne empiriske strategi også åbner for mere kritik, end hvis man kan besvare sine spørgsmål med dokumenter. Det betyder dog ikke, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis man afstod fra også at adressere denne type spørgsmål, fordi datamaterialet er mere komplekst og sværere at kvalitetssikre.

4. Fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til de revisionsbeviser, der er fremhævet i undersøgelsens analyse og resultater?

Generelt fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til det datamateriale, der lægges til grund.

Som nævnt ovenfor er der en række mellemregninger i forhold til brugen af stikprøven af udbud og spørgeskemamaterialet, der med fordel kunne have været ekspliciteret (fx i metodebilaget), men samtidig bør beretningen også anerkendes for, at Rigsrevisionen på passende vis tager forbehold for rækkevidden af den analyse, der er gennemført (fx p. 11).

I kapitel 3 kunne særligt den første del med fordel have trukket på indsigter fra det indsamlede materiale, der ikke var så ensidigt fokuseret på formelle retningslinjer og organisering.

5. Hvad er den samlede vurdering af beretningen?

Der er tale om en beretning, der adresserer et spørgsmål af samfundsmæssig relevans på en grundig og omfattende måde. De opstillede revisionskriterier ligger i forlængelse af beretningens formål og de valgte metoder en hensigtsmæssige.

Beretningen er generelt godt formidlet og gør god brug af illustrationer og tekstbokse. Den kunne dog med fordel have været noget kortere og have indeholdt færre gentagelser.

Beretningens datagrundlag og udlægningen af beste praksis rejser dog en række kritiske spørgsmål.

Vurdering af beretningens faglige kvalitet (sæt x)

Meget tilfredsstillende*	
Tilfredsstillende	x
Mindre tilfredsstillende	

*Gives til beretninger, der skiller sig positivt ud, og som derved kan fungere som inspiration og læring

Beretning 6/2019 Skatteministeriets indsats på aktieområdet

1. Er beretningens emne og formål klart motiveret og afgrænset?

Beretningen undersøger, om Skatteministeriet har gjort tilstrækkeligt for at sikre korrekt beskatning på aktieområdet.

Aktiehandel udgør en betydelig økonomisk aktivitet og mange, både borgere og selskaber, er involveret i aktiehandel. Skattereglerne på området er komplekse, og Skattestyrelsen vurderer, at mange borgere ikke kender eller forstår reglerne.

Siden 2010 har bankerne haft oplysningspligt vedrørende handel med noterede aktier, og siden 2016 har bankerne haft oplysningspligt vedrørende handel med unoterede aktier. Selvom både borgere og selskaber har oplysningspligt, tror mange, at Skattestyrelsen allerede har deres informationer, fordi bankerne indberetter en række oplysninger. Derfor undersøger beretningen:

- Har Skattestyrelsens indsats på borgerområdet været tilstrækkelig til at sikre en korrekt beskatning af aktier?
- Har Skattestyrelsens indsats på selskabsområdet været tilstrækkelig til at sikre en korrekt beskatning af aktier?

På baggrund af Rigsrevisionens analyser, finder Statsrevisorerne det ikke tilfredsstillende at Skatteministeriet ikke har sikret korrekt skattebetaling og ikke har anvendt de informationer, Skattestyrelsen modtager fra bankerne. Dertil kommer, at Statsrevisorerne finder det foruroligende, at det potentielle tab ved den ukorrekte skattebetaling potentielt er betydeligt.

Overordnet set er beretningen tydeligt motiveret og formålet med beretningen står klart og velargumenteret.

Beretningen afgrænses fra at undersøge udbytteskat, da dette tidligere har været genstand for en undersøgelse og andre typer af værdipapirer undersøges heller ikke. Dertil kommer, at beretningen ikke inddrager Skattestyrelsens vejledningsaktiviteter i sin beretning ligesom et igangværende forenklingssarbejde ikke inddrages.

Af disse afgrænsninger fremstår særligt vejledningsaktiviteterne som relevante at inddrage, også selvom om Rigsrevisionen påpeger, at Skattestyrelsen selv vurderer kontrol som mere effektivt end vejledning. Jeg vender tilbage til denne pointe nedenfor i relation til beretningens revisionskriterier. Bort set fra denne afgrænsning forekommer øvrige afgrænsninger relevante og rimelige.

2. Er det tydeligt, hvorfor de valgte revisionskriterier er egnede til at belyse formålet?

Rigsrevisionen opstiller en samlet model for centrale elementer i Skattestyrelsens indsats for at sikre korrekt beskatning af aktier (p. 8). Mens figuren formidlingsmæssigt er en god ide, er der ikke nogen tydelig sammenhæng mellem figurens fire elementer (*data*, *monitorering*, *kontrol* og *viden om skattegab*) og mellem disse og den "afhængige variabel" *korrekt beskatning*. Hverken teksten der leder frem til figuren eller teksten, der følger efter, ekspliciterer, hvad baggrunden er for modellen og hvilke antagelser, den beror på. Derfor kommer modellen til at fremstå ubegrundet. Dertil kan man overveje, om fx *data* ikke er et centralt element i både *viden om skattegab* og *monitorering*? Hvor beretningen generelt er god til at definere begreber, der anvendes, kan det under, at der ikke skal en nærmere definition af, hvad *data* er her. Det bliver senere tydeligt, at *data* i kapitel 2 betyder informationer indhentet fra tredjepart.

Både i starten af kapitel 2 og 3 opsummeres kort, hvordan kapitlets spørgsmål besvares. Hvor kapitel 2 bruger begreberne fra modellen, er det ikke tilfældet for kapitel 3, der taler i relativt andre termer (hhv. *viden om risici* og *regelefterlevelse* og *typen af gennemførte indsatser*) (p. 33). På den baggrund fremstår nedslagspunkterne i kapitel 3 uforklarede og ikke direkte relaterede til kapitel 2 og den overordnede ramme for beretningen. Det er særligt overraskende, når man tænker på, at spørgsmålene der besvares i kapitel 2 og 3 er enslydende, når man ser bort fra den undersøgte målgruppe. Det er klart at forskellige målgrupper vil lede til forskellige analyser, men beretningen mangler en del mellemregninger, for at det fremstår logisk for den udenforstående læser.

På den baggrund fremstår de valgte revisionskriterier mindre begrundede end man kunne forvente og sammenhængen internt i beretningen kunne have været mere tydelig. I den faktiske analyse, forekommer revisionskriterierne relevante, man som læser efterlades man med en række spørgsmål, om hvad man ellers kunne have undersøgt. Et særligt punkt rejser Rigsrevisionen selv i beretningen: vejledningsindsatser.

Rigsrevisionen afgrænser sig fra at undersøge Skattestyrelsens vejledningsaktiviteter i indledningen. To centrale præmisser udfordre i min læsning denne afgræsning. For det første, at det fremhæves, at et af problemerne med aktiebeskatningen er, at borgerne tror Skattestyrelsen allerede har de rigtige informationer og derfor overser, at de skal selvangive. For det andet, at det gentagne gange påpeges, at en del fejl skyldes den lovgivningsmæssige kompleksitet på området (fx p. 13). Hvis disse to præmisser er sande, kan det undre, at Rigsrevisionen ikke mere aktivt undersøger, hvordan Skattestyrelsen kommunikerer hhv. lovgivningen og direkte til de borgere, der skal selvangive udbytte. Hvis formålet er at undersøge, om Skattestyrelsen sikrer korrekt beskatning, virker det som en stor og væsentlig afgræsning. Også

selvom Skattestyrelsen selv vurderer, at kontroller er mere effektive. I øvrigt inddrages vejledningsindsatsen alligevel i afsnit 2.3 på trods af den eksplicite afgræsning. Det er dog en noget kortfattet analyse.

Alt i alt står valget af revisionskriterier ikke helt klart i denne beretning.

3. Er det tydeligt forklaret hvorfor den valgte metode er velegnet til at belyse formålet (Metodeovervejelser/beskrivelser i kap 1 og metodisk tilgang i bilaget)?

Beretningen beror på en gennemgang af skriftligt materiale, herunder Skattestyrelsens egne analyser på området, dataanalyser af hhv. Skattestyrelsens data om borgernes køb og salg af noterede og unoterede aktier, data om borgernes selvangivne oplysninger på området, data om grundregistrering af noterede aktier og Skattestyrelsens risikovurdering og kontroller på selskabsområdet. Endelig har Rigsrevisionen holdet møder med Skatteministeriet og Skattestyrelsen.

Generelt virker det metodiske tilgang hensigtsmæssig og data behandles med en række relevante forbehold.

Der er dog enkelte bemærkninger til dataanvendelsen. I kapitel 2 analyseres bl.a. hvor mange borgere, der hhv. har og ikke har selvangivet oplysninger i de tilfælde, hvor oplysninger enten ikke eller kun delvist er fortrykt på årsopgørelsen (fig. 3, p.19). Der er tale om en ny analyse, der er fremkommet i forbindelse med Rigsrevisionens arbejde, men det kunne have været relevant også at se forskelle på de, der har en delvist fortrykt årsopgørelse, og de, der ikke har noget fortrykt. Hvis Rigsrevisionen havde udvist lidt større interesse for vejledningsindsatsen og muligheden for at "nudge" borgerne til at selvangive, ville det måske have været muligt at give Skattestyrelsen en mere fremadrettet analyse at arbejde med.

4. Fremstår beretningens konklusioner balancerede i forhold til de revisionsbeviser, der er fremhævet i undersøgelsens analyse og resultater?

Samlet set fremstår beretningens konklusioner som balancerede i forhold til det datagrundlag, som anvendes. Beretningen påpeger en række relevante og veldokumenterede fund og bidrager på den måde til at besvare de opstillede spørgsmål.

To steder er der dog noget at bemærke af mere generel karakter.

Ved flere lejligheder påpeger Rigsrevisionen, at data er for aggregerede til at de relevante analyser kan gennemføres (fx p. 23). Der er tale om de analyser, Skattestyrelsen laver på baggrund af deres gennemgang af felter i årsopgørelserne. Her er udfordringen, at et felt indeholder oplysninger om flere typer af værdipapirer samtidigt og både informationer om tab og gevinster.

Rigsrevisionen påpeger, at Skattestyrelsen på den baggrund ikke kan skelne mellem tab og gevinster og forskellige former for værdipapirer, fx noterede og unoterede aktier. Dette giver Skattestyrelsen et svagere analytisk udgangspunkt. Så langt har Rigsrevisionen ret. Men det ville klæde Rigsrevisionen at overveje de samfundsmæssige omkostninger, hvis Skattestyrelsen tog Rigsrevisionens analyse til sig, og satte som krav at alle danskere med værdipapirer, skulle indberette langt flere felter end tilfældet er i dag. Jeg ved ikke, hvad omkostningerne for samfundet eller den enkelte borger ville være, men jeg synes det ville være en rimelig mellemregning også at overveje, hvilke "administrative byrder", man pålægger borgere og virksomheder, i forsøget på at sikre "bedre data".

For det andet, påpeges i gentagne tilfælde, at Rigsrevisionen ikke deler Skattestyrelsens risikovurdering. Skattestyrelsen anvender en risikobaseret tilgang til kontroller. Mens Rigsrevisionen overbevisende argumentere for, at der en stor del af de borgere, der handler med aktier, der ikke bliver kontrolleret, er der på sin vis en modsætning eller et spændingsforhold mellem accepten af at gå efter at gennemfører kontroller, der hvor der er størst provenu at hente, og så have en ambition om at så mange som muligt skal kontrolleres (p 28). Tilsvarende bliver kritikken i kapitel 3 i høj grad baseret på, at Rigsrevisionen ikke er enig i Skattestyrelsens risikovurdering af selskaberne. Fordi Rigsrevisionen ser anderledes på risikoen for skatteunddragelse end Skattestyrelsen gør, er det ikke overraskende, at Skattestyrelsen heller ikke har tilrettelagt deres indsatser efter Rigsrevisionens risikoanalyse.

Der er her tale om to centrale problematikker for Rigsrevisionens beretninger generelt. For det første: hvad er balancen mellem omkostninger og fordele i de tiltag, Rigsrevisionen anbefaler? For det andet: I hvilket omfang accepterer, Rigsrevisionen en risikobaseret tilgang? I denne beretning fortjente begge disse mere generelle spørgsmål lidt flere ord med på vejen.

5. Hvad er den samlede vurdering af beretningen?

Beretningen er tilfredsstillende. Den adressere et relevant spørgsmål og gennemgår en række relevante delproblematikker med brug af relevant data. Den når frem til væsentlige konklusioner, der fremstår velunderbyggede.

Beretningen kunne have fremstået mere sammenhængende, hvis modellen for revisionskriterier havde været bedre forklaret og anvendt i begge deleanalyser. Alternativt, hvis det var eksplicit forklaret, hvorfor de to analyser er forskellige.

Beretningen er præget af en del gentagelser og meget formalistisk sprog. Formatet kunne med fordel strammes, så der var færre opsamlinger og færre gentagelser. Der kunne med fordel refereres mere til bilag.

Vurdering af beretningens faglige kvalitet (sæt x)

Meget tilfredsstillende*	
Tilfredsstillende	x
Mindre tilfredsstillende	

*Gives til beretninger, der skiller sig positivt ud, og som derved kan fungere som inspiration og læring

Bemærkninger på tværs af beretningerne:

Alt i alt har jeg læst fem interessante beretninger, der adresserer centrale samfundsmæssige spørgsmål på en god og nuanceret måde. Der er generelt fin sammenhæng mellem formål, spørgsmål og metoder. Beretningernes konklusioner afspejler på balanceret vis de analyser, der er gennemført. Metodisk og analytisk er håndværket i orden. På tværs af de fem beretninger er der dog stadig punkter, hvor beretningerne kunne forbedres:

- Tænk nøje over, hvor formalistiske anbefalingerne bliver. Når Rigsrevisionen kommer med anbefalinger, så er det retningsgivende for Centraladministrationen. Hvis Rigsrevisionen anbefaler nye retningslinjer, så er der en god sandsynlighed for, at andre end de reviderede vil tage anbefalingerne til sig som bedste praksis. Det er et privilegium men også et ansvar. Det gør på den ene side, at det er godt, når anbefalinger kan bero på objektive data ("er der en vejledning?" kan fx besvares ja eller nej), men der er også en fare i at lade anbefalinger hvile på denne typer af data alene. Organisationers funktion afhænger nemlig også af en række faktorer, der ikke er formelt identificerbare (kultur, relationer, praksisser). Hvis Rigsrevisionen i sine anbefalinger alene tager udgangspunkt i formelle organisationselementer, er der risiko for at anbefalingerne bliver kontraproduktive, fordi de overser vigtige elementer, der får organisationer til at fungere hensigtsmæssigt.
- Det koster penge at måle ting. Enten borgernes eller de offentlige organisationers. Det ville altid være dejligt med det perfekte datagrundlag men for offentlige organisationer (og forskere) er der et løbende trade-off mellem omkostninger og gevinster ved at få et optimalt datagrundlag. Når Rigsrevisionen anbefaler DSB og Banedanmark at få flere mål, og de påpeger, at Skattestyrelsen ville stå bedre, ved at bede borgerne indrapportere mere detaljerede data i deres selvangivelser, savner jeg overvejelser om omkostninger versus gevinster ved de forslag.
- En model er nyttig, hvis den kan forklares. I to af de fem beretninger, er revisionskriterierne sammenfattet i en model. På den ene side er det formidlingsmæssigt hensigtsmæssigt og en god hjælp til læseren. På den anden side har begge de to beretninger det problem, at modellen ikke forklares. I den ene beretning bliver modellen heller ikke brugt i halvdelen af analysen. Hvis ikke revisionskriterierne meningsfuldt kan illustreres med en model, er det bedre ikke at have en. Ideelt set burde alle beretninger have en forklaret og meningsfuld model, der viser revisionskriterierne.
- Komplekse fænomener kræver (ofte) komplekse metoder, der kan kritiseres. Jeg har mest at sige til metoden i de beretninger, der forsøger på at belyse de mest komplekse fænomener med de mest krævende metoder. Det er godt at Rigsrevisionen også benytter den

slags metoder, selvom de åbner for kritik. I det hele taget bør det roses, hvor mange forskellige typer af datamateriale der er tilstede i de beretninger jeg har læst. Det vider om metodiske modenhed og mangeartede metodiske kompetencer.

- Deklarer bias. Det er godt, at Rigsrevisionen bruger mange forskellige datakilder, men særligt selvrapporterede data (som fx tidsforbrug) bør altid behandles med en vis varsomhed. Ikke kun fordi de kan bero på skøn, men også fordi dem, der rapporterer, kan have bevidste eller ubevidste interesser i at over- eller underrapportere. Her bør Rigsrevisionen være bedre til at tage forbehold for analytiske konklusioner draget på sådan en grundlag.
- Tænk endnu mere over formidling. De beretninger jeg har læst gør sig umage med formidling. Der er god brug af figurer, definitioner i margener og en struktur, der er tænkt for at gøre det nemmere for læseren at få fat i hovedpointerne. Men der er stadig et stykke vej, før en beretning bliver lystlæsning. Forbedringsforslag kunne være:
  - Spar på gentagelserne! Konklusionerne kommer mange gange. Der kunne sagtens spares en delkonklusion hist og her.
  - Skriv kortere. Find på hensigtsmæssige forkortelser og skriv ikke lange titler på fx lovgivning ud hver gang. Tag forbeholdene første gang et fænomen diskuteres og henvis til metodebilag efterfølgende.
  - En beretning fra Rigsrevisionen er ikke nogen fristil, og det betyder noget, hvad der står. Derfor er det også helt forståeligt at teksten skal være korrekt og præcis. Men af og til virker det som om, Rigsrevisionen som forfatter gemmer sig bag passiver og meget lange sætninger.